

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра педагогіки

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи

проф. Гаврилюк С. В. _____

_____ 20__ р.

МИСТЕЦТВО В КОРЕКЦІЇ
РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНИКІВ
З ПСИХОФІЗИЧНИМИ ВАДАМИ

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни (за вибором)

підготовки бакалавра

напряму 6.010101 «Педагогічна освіта (Дошкільна освіта)»

Програма навчальної дисципліни «Мистецтво в корекції розвитку дошкільників з психофізичними вадами» для студентів спеціальності 6.010101 «Дошкільна освіта». – 2015. – 6 с.

Розробник: Кузава І. Б. – доктор педагогічних наук, професор

Рецензент: Онищук І. А. – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти, Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту імені Тараса Шевченка.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри педагогіки

протокол 2 від 16 вересня 2015 р.

Завідувач кафедри: _____ (Смолюк І.О.)

**Програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною комісією педагогічного інституту**

протокол № 2 від 22 вересня 2015 р.

Голова науково-методичної
комісії педагогічного інституту _____ (Антонюк В.З.)

**Програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною радою університету**

протокол № ____ від ____ . ____ . 20__ р.

Вступ

Програма навчальної дисципліни “**Мистецтво в корекції розвитку дошкільників з психофізичними вадами**” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 0101 Педагогічна освіта напрямку підготовки 6.01010101 Дошкільна освіта

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теорія та історія мистецтва у поєднанні з корекційною освітою.

Міждисциплінарні зв'язки: основи корекційної педагогіки, історія мистецтва, основи логопедії.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів**:

1. Мистецтво як засіб естетичного виховання дітей дошкільного віку.
2. Мистецтво як засіб корекції психофізичного розвитку дошкільників.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “**Мистецтво в корекції розвитку дошкільників з психофізичними вадами**” є поглиблення знань студентів з історії мистецтва і розвиток умінь орієнтуватись у тенденціях та напрямках сучасного мистецтва.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “**Мистецтво в корекції розвитку дошкільників з психофізичними вадами**” є:

- формування в студентів уявлення та розуміння змісту спецкурсу шляхом надання їм відповідних знань, передбачених навчальною програмою;
- розвиток та вдосконалення необхідних умінь та навичок використання мистецтва в корекції психофізичного розвитку дошкільників;
- виховання емпатійного та емоційно-чуттєвого ставлення до мистецтва;
- стимулювання інтересу та потреб студентів щодо використання терапевтичного потенціалу мистецтва з метою поліпшення власного самопочуття, збереження та профілактику здоров'я дошкільників із вадами психофізичного розвитку.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- сучасні арт-терапевтичні технології, методики творчого самовираження;
- особливості естетичного та терапевтичного потенціалу мистецтва;
- специфіку терапевтичного впливу різних видів мистецтва, методики естетичного виховання з використанням арт-терапії.

вміти :

- ефективно організувати процес естетичного виховання дошкільників із використанням арт-терапії;
- організовувати діяльність (ігрову, музичну, навчальну) осіб, що мають різні відхилення у розвитку;
- створювати атмосферу комфорту та довіри, умови для творчого самовираження дошкільників;
- підбирати необхідний художній матеріал та відповідні художньо-творчі форми роботи.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 54 години / 1,5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Мистецтво як засіб естетичного виховання дітей дошкільного

віку.

Тема 1. Специфіка естетичного виховання дошкільників із вадами розвитку (год. – 2)

Психолого-педагогічні основи естетичного виховання у дошкільному навчальному закладі. Особливості пізнавальної та естетичної діяльності дітей дошкільного віку із психофізичними вадами. Художньо-естетичний інтерес як необхідна умова та результат естетичного виховання.

Тема 2. Роль мистецтва у формуванні особистості, його функції та види (год. – 2)

Мистецтво як форма суспільної свідомості. Види мистецтва (просторове, часове, візуальне, аудіовізуальне, просторово-часове), його жанри. Функції мистецтва.

Змістовий модуль 2. Мистецтво як засіб корекції психофізичного розвитку дошкільників

Тема 3. Зміст корекційно-розвиваючої роботи з естетичного виховання дошкільників із особливостями психофізичного розвитку (год. – 2).

Принципи та методи організації та проведення корекційної роботи з естетичного виховання дошкільників із вадами психофізичного розвитку. Основні завдання та напрямки естетичного виховання у спеціальному дошкільному навчальному закладі. Тематика дидактичних ігор та їх вплив на дітей дошкільного віку із вадами психофізичного розвитку.

Тема 4. Комплекс мистецтв у корекції психофізичного розвитку (год. – 2).

Сутність поняття «комплексна взаємодія мистецтв». Корекційна спрямованість виховання і навчання дітей із вадами психофізичного розвитку засобами комплексної взаємодії мистецтв.

Тема 5. Особливості процесу сприймання творів мистецтва у дошкільників із психофізичними вадами (год. – 2).

Особливості процесу сприймання у дошкільників із особливостями психофізичного розвитку. Основні завдання виховання і навчання дошкільників із психофізичними порушеннями сприймати мистецькі твори.

3. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік

4. Методи та засоби діагностики успішності навчання: поточне усне та письмове опитування, тестування; написання рефератів, індивідуальні практичні завдання; підсумковий тестовий контроль.

5. Список джерел

1. Власова Т.А., Певзнер М.С. Дети с отклонениями в развитии. – М., 1973.
2. Волков И.Ф. Литература как вид художественного творчества: Кн. для учителя. – М.: Просвещение, 1985 – 192 с.
3. Восприятие музыки. /Сост.В.Н.Максимов. – М.: Музыка, 1980. – 256 с.
4. Выготский Л.С. Основы дефектологии // Собр. соч.: В 6-ти т. – М., 1983. – Т.5. – 367 с.
5. Выготский Л.С. Психология искусства/ Под ред. М.Г.Ярошевского. – М.: Педагогика, 1987. – 344 с.
6. Выготский Л.С. Психология искусства. Анализ эстетической реакции. – М.: Лабиринт, 1997. – 416с.
7. Гончаренко М.В. Проблемы эстетического воспитания (нариси теорії). – К., 1976.- 224с.
8. Дефектология: Словарь- справочник. / Под ред. Б. П. Пузанова. – М., 1996.
9. Дем'янчук О.Н. Формування музично-естетичних інтересів учнів загальноосвітньої школи: (монографія). – К.: Вища школа, 1994. – 78с.
10. Дмитрієва І.В. Корекція художнього сприймання розумово відсталих підлітків засобами мистецтва./ Автореф. дис. ... канд.пед.наук. – К.,2002.- 19с.
11. Дети с ограниченными возможностями: проблемы и инновационные тенденции в обучении и воспитании. Хрестоматия по курсу "Коррекционная педагогика и специальная психология" / Составители: Н.Д.Соколова, Л. В. Калининкова. – М.: Изд-во ГНОМ и Д, 2001. – 448 с.

12. Діти з особливими потребами у початковій школі: поради батькам. Книга 3. / За ред. В.І.Бондаря, В.В.Засенка. – К.: Науковий світ, 2006. – 210 с.
13. Дидыч Г.С. Художественно-педагогический анализ музыкальных произведений как средство эстетического воспитания подростков: Автореф. дисс. ... канд. пед. наук. – К., 1982. – 23 с.
14. Дошкольное воспитание аномальных детей / Под ред. Л.П.Носковой. – М., 1995.
15. Жупанин С.И. Эстетическое воспитание младших школьников средствами пейзажной лирики. Автореф. дисс... канд. пед. наук.- К.,1973. - 42с.
16. Замский Х.С. Умственно отсталые дети. – М., 1995. – 189 с.
17. Искусство в жизни детей: Опыт худож.занятий с младшими школьниками: Кн.для учителя: Из опыта работы. /А.П.Ершова и др. – М.:Просвещение, 1991. – 127 с.
18. Каган М.С. Роль и взаимодействие искусств в педагогическом процессе.// Музыка в школе. - 1978. - №4.
19. Катаева А. А., Стребелева Е.А. Дошкольная олигофренопедагогика . – М., 1998.
20. Коваль Л.Г. Воспитание чувства прекрасного. – Киев: Рад.школа, 1983. – 120 с.
21. Комаровська О.А. Естетичне виховання молодших школярів засобами музично-театрального мистецтва: Автореф.дис....канд.пед.наук- К., 1992. – 23 с.
22. Коррекционная педагогика: Основы обучения и воспитания детей с отклонениями в развитии. / Под ред. Б. П. Пузанова. – М., 1998.
23. Крижанівська Т.І. Методика комплексного використання мистецтв у процесі розвитку художньої культури молодших школярів на уроках музики. Автореф.дис...канд.пед.наук. - К.,1998.- 18с.
24. Крицька І.В. Розвиток естетичних суджень учнів молодшого шкільного віку (на матеріалах музичного мистецтва). Автореф. дис... канд. пед. наук.- К., 1993. - 24с.
25. Кузава І.Б. Формування у молодших школярів із затримкою психічного розвитку художньо-естетичних інтересів засобами комплексної взаємодії мистецтв // Проблеми педагогічних технологій.- Луцьк:ВДУ, 2004.-Вип.3-4.
26. Кузава І.Б. Формування художньо-естетичних інтересів на уроках музики. / Методичні рекомендації для вчителів початкових класів спеціальних шкіл інтенсивної педагогічної корекції. – Луцьк, РВВ "Вежа". – 2006. – 22 с.
27. Кузава І.Б. Зміст корекційно-розвивальної роботи з музичного виховання (підготовка до школи) // Початкова школа.-Київ, 2007.- № 11. – с. 18-19.
28. Кузава І.Б. Вплив ігрової діяльності на розвиток музично-творчих здібностей дошкільників із особливими потребами. / Зб.: Культура й розвиток особистості: міфи та реалії в психології й педагогіці: матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. – Луцьк, 2009.
29. Куненко Л.О. Корекційна спрямованість музично-естетичної діяльності сліпих молодших школярів в позаурочний час. Автореф.дис... канд. пед. наук. – К., 1999. – 20 с.
30. Лапшин В.А., Пузанов Б.П. Основы дефектологии. – М., 1990.
31. Масол Л.М. Виховний потенціал мистецтва – джерело освітніх інновацій.// Мистецтво та освіта. - 2001. - №1. - с.2-5.
32. Миловская С.М. Некоторые особенности музыкального воспитания умственно отсталых школьников. / В кн.:Эстетическое воспитание во вспомогательной школе. / Под ред.Ж.И.Шиф. – М.: Просвещение, 1965.
33. Миропольська Н.Є. Формування художньої культури учнів загальноосвітньої школи засобами мистецтва слова. Автореф.дис... канд. пед.наук.- К.,2003. - 36с.
34. Обучение детей с нарушениями интеллектуального развития. // Под. ред. Б. П. Пузанова. – М.: Издательский центр „Академия”, 2000. – 272 с.
35. Певзнер М.С. Дети с отклонениями в развитии. – М., 1966.
36. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: Підручник. – Ч.І. Загальні основи корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки). – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. – 238 с.
37. Система эстетического воспитания школьников. / Под ред. С.А.Герасимова.– М.: Педагогика, 1983. – 264.
38. Слепович Е.С. Игровая деятельность дошкольников с ЗПР. – М., 1990.

39. Спеціальна педагогіка: понятійно-термінологічний словник / За ред. академіка В.І.Бондаря. – Луганськ: Альма-матер, 2003. – 436 с.
40. Специальная дошкольная педагогика. / Под ред. Е.А. Стребелевой. – М.: Издательский центр „Академия”, 2001. – 312 с.
41. Специальная педагогика. / Под ред. Н.М.Назаровой. – М.: Академия, 2004. – 395 с.
42. Стратан Т.Б. Використання різновидів мистецтва у процесі професійної підготовки майбутніх учителів музики: Методичні рекомендації. - Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В.Винниченка, 2001. - 32с.
43. Стребелева Е.А. Методические рекомендации к психолого-педагогическому изучению детей (2-3 лет) (ранняя диагностика умственного развития).
44. Ульяновская У.В. Шестилетние дети с задержкой психического развития. – М., 1990.
45. Шевченко Г.П. Формирование у младших подростков представлений о художественном образе средствами комплексного воздействия искусств.//Автореф. дисс. ... канд.пед.наук. –К.,1984. – 48 с.
46. Эстетика: Учебное пособие / Под ред. Л.Т.Левчук. – К.: Вища школа, 1991.– 302 с.